

Cicero, Philippica 14, 29 – 33

29. Verder is het een teken van ons vertrouwen en ons plichtsgevoel om aan de uitzonderlijk dappere soldaten te kennen te geven hoe bewust wij ons zijn van hun daden en hoe dankbaar wij hun zijn. Daarom ben ik van mening dat het senaatsbesluit van vandaag onze beloften en dat wat wij toegezegd hadden om aan de legioenen te schenken bij de afloop van de oorlog moet hernieuwen. Rechtvaardig is het immers dat de soldaten, vooral zo'n voortreffelijke soldaten, geëerd worden gezamenlijk met hun bevelhebbers.

30. Heren senatoren, konden wij maar beloningen schenken aan alle burgers! Wij zullen evenwel onze beloftes zorgvuldig nakomen en nog meer dan dat. Maar hetvolgende inderdaad staat, naar ik hoop, de overwinnaars nog te wachten, aan wie de senaat zijn vertrouwen zal geven: aangezien zij dat vertrouwen volgden in de zwaarste crisis voor de republiek, zullen zij nooit spijt moeten hebben van hun beslissing. Maar het is gemakkelijk om goed om te gaan met mannen die zo'n omgang schijnen te eisen van ons, zelfs zonder iets te zeggen. Dit is een meer bewonderenswaardige, een belangrijker en vooral een meer typische eigenschap van een wijze senaat, namelijk om met een dankbare nagedachtenis de moed te eren van de mannen die hun leven hebben opgeofferd voor het vaderland.

31. Schoten er mij maar meer manieren te binnen om hen te eren! Ik zal beslist niet voorbijgaan aan de twee manieren die in het bijzonder bij mij opkomen. Één daarvan heeft betrekking op de eeuwige roem van die uitzonderlijk dappere mannen, de ander op het verzachten van het verdriet en de rouw van naasten. Ik ben daarom van mening, heren senatoren, dat er een zo groot mogelijk monument vervaardigd moet worden voor de soldaten van het Marslegioen en voor hen die aan hun zijde in de strijd gesneuveld zijn. Groot en buitengewoon zijn de verdiensten van dit legioen voor de republiek. Dit legioen brak als eerste met de roverij van Antonius; dit legioen hield Alba in bezit; dit legioen begaf zich naar Caesar; en naar het voorbeeld van dit legioen heeft het Vierde legioen dezelfde roem voor haar moed behaald. Het Vierde zegevierende legioen verloor niemand. Van het Marslegioen zijn er enkelen gesneuveld in de overwinning zelf. Oh gelukkig is de dood, vooral wanneer die verschuldigd aan de natuur, ter bescherming van het vaderland is betaald.

32. Maar jullie, ik meen dat jullie geboren zijn voor het vaderland; jullie naam stamt zelfs af van Mars, zodat diezelfde god deze stad voortgebracht lijkt te hebben voor de volkeren en jullie voor deze stad. De dood is schandelijk in de vlucht, roemvol in de overwinning. Immers ook Mars in eigen persoon eigent zich gewoonlijk de allerdappersten uit de slaglinie toe. Dus die gewetenlozen die jullie hebben gedood, zullen zelfs in de onderwereld boeten voor het verraad van hun vaderland. Jullie daarentegen, die jullie laatste adem in de overwinning hebben uitgeblazen, hebben de woonplaats van de gelukzaligen verkregen. Een kort leven is ons beschoren door de natuur, maar de herinnering aan een eervol opgeofferd leven is eeuwig. Als die herinnering niet langer was dan dit leven, wie zou er dan nog zo krankzinnig zijn om de hoogste roem en glorie na te streven door de dapperste daden en de grootste gevaren?

33. Daarom is het jullie voortreffelijk vergaan, de dapperste soldaten, zolang jullie in leven waren, en nu ook de meest vereerde soldaten, omdat jullie moed noch door de vergetelheid van de huidige generatie noch door het stilzwijgen van het nageslacht verloren zal kunnen gaan, aangezien de senaat en het Romeinse volk haast met hun eigen handen een onsterfelijk monument zullen oprichten. Dikwijls waren er vele legers beroemd en groots in de oorlogen tegen de Puniërs, de Galliërs en de Italiërs, en toch werd er aan niemand van hen een dergelijke soort eer geschonken. Konden we maar grotere eer schenken, aangezien wij van jullie wel de grootste daden hebben ontvangen! Jullie, jullie hebben de razende Antonius van de stad afgehouden; jullie hebben hem teruggedreven, toen hij van plan was terug te keren. Er zal daarom een kolossaal bouwwerk met een prachtige stijl opgericht worden, een inscriptie zal erin gegraveerd worden, de eeuwige getuige van jullie goddelijke moed, en nooit zal de meest dankbare taal over jullie verstommen vanwege de mensen die ofwel jullie monument zullen zien ofwel erover zullen horen. Zo hebben jullie in plaats van de sterfelijkheid van het leven de onsterfelijkheid verworven.